

будь-коли, і використовувалася в практичному житті, та до неї відносилися з повагою, не так як в сучасний час. Норми моралі регулюють поведінку і спираються на християнство. Тому мораль завжди була нерозривно пов'язана з релігією.

Педагог наголошував, що саме християнська любов та довіра повинна бути покладена в основу буденного життя людей. Віра нерозлучна з любов'ю, вона має бути живою та активною у відносинах між людьми. «Діяльна любов та довіра до ближніх передбачає співчуття до них та допомогу тим, хто її потребує» [3, с. 131]. Все що створюється з любов'ю буде довіру, вона формує духовно-моральні принципи, які відтворюють позитивні вчинки, а з го́дом привички.

Г. Ващенко вважав, що невід'ємним формуванням світогляду і засобом християнського виховання є природа. «Це величезна книга, яка без жодних слів промовляє до серця людей і розкриває перед нею Всемогутність і Премудрість Божу. Ця книга говорить не тільки до дорослих, а ще й до малих дітей, бо й вони можуть відчувати ту красу природи, як вияв Божественної Краси» – зазначає Г. Ващенко [2, с. 137]. І тому дуже важливо дітям не тільки розказувати, показувати красу природи і милуватися нею, а й підштовхувати їх на думку, що вся природа створена й дарована нам Богом.

Так як Г. Ващенко сам був глибоко віруюча людина, зазначав, що важливо відноситися до християнських свят з великою повагою, бо це наголошувало на те, що цим ми показуємо свою вдячність Богу і приклад підростаючому поколінню. Свято пасхи, різдва, троїці – є нерозривною частиною життя християнина, в якому він бере активну участь.

Таким чином, розглядаючи історичну спадщину Г. Ващенка, можна сказати, що релігійне виховання це завжди була і буде невід'ємна частина людського життя, яке сполучена з морально повсякденними, буденними справами. Важливо нав'язувати це виховуючи дітей, і показувати відповідний приклад християнина, як наслідок це виховуватиме в людині – любов, надію і віру. При вихованні з любов'ю формується духовно-моральні якості, які відтворюються у повсякденному житті. Так Г. Ващенко приділив увагу відносинам між людиною та Богом на основі основних заповідей Божих.

Список використаної літератури

1. *Ващенко Г.* Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. - Полтавський вісник, 1994. – 192 с.
2. *Ващенко Г.* Роль релігії в житті людства і релігійне виховання молоді // Вибрані педагогічні твори. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1997. – С.128 – 142
3. *Петренко Л. М.* Актуальні проблеми релігійного виховання особистості у педагогічній спадщині Григорія Ващенка / Л. Петренко // Збірник наукових праць Полтавського націон. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Серія „Педагогічні науки”. – Вип. 73. – Полтава, 2019.– С. 129-135.

Станіслав ЯЛОВИЙ

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ О. А. ЗАХАРЕНКА ПРО МЕТУ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

В історії розвитку вітчизняної педагогіки ХХ і початку ХХІ століття, свій відбиток залишив визначний науковець, академік, народний учитель, директор сільської школи Олександр Антонович Захаренко, який під час свого сумлінного, плідного, творчого життя, приділяв основну увагу вихованню особистості, а саме її меті. Педагогом Олександром Захаренком було засновано свою власну авторську школу. Яка до того, як увійти в систему навчання цієї школи, пройшла непростий шлях до становлення. Педагог вклав у її формування частинку своєї душі, і ми повинні це цінувати. О. Захаренко був організатором впровадження своїх ідей в реальність. І лише з допомоги дітей, їх батьків, а також громади, і невпинному прагненні Олександра Антоновича до чогось нового,

допомогли створити новий механізм, який мав полегшити навчання дітей, а найголовніше, на думку Олександра Антоновича, поліпшити зацікавленість дітей до навчання! Основоположні педагогічні ідеї О. Захаренка досліджували Л. Березівська, І. Бех, Н. Калініченко та ін. Спробуємо і ми проаналізувати педагогічні ідеї О. Захаренка про мету виховання особистості.

Метою публікації є аналіз педагогічних ідей Олександра Захаренка, спрямовані на створення авторської школи.

У своєму проєкті авторської школи педагог вбачав життя школи: цікавим, творчим, перспективним, і найбільше він боявся уявити свою школу, як сумну будівлю, в якій діти чекають дзвінка на перерву, а ще більше канікул. І намагався зробити все, щоб дійти поставленої мети.

Олександр Захаренко зауважував не лише на підвищенні ефективності школи, а й на її конкретні пріоритетні цілі. Насамперед головними пріоритетними цілями кожної школи, є такі: Чому вчити сучасне покоління?, і чому вчити? Ці питання особливо є актуальними і по сьогодні. Олександр Антонович знайшов підхід до дітей минулого покоління, і чи зможемо це зробити ми, майбутні педагоги з нинішнім поколінням? У своєму досвіді директор школи закликав дітей, бути економними до споживання енергії та ресурсів, і бережно ставитися до навколишнього середовища, та берегти ресурси які дає нам природа.

Олександр Антонович також приділяв особливу увагу вчителям та педагогічним колективам. У своїх працях О. Захаренко описує діяльність вчителя: це конспект уроку, і велика підготовка до нього; знаходження нестандартних рішень різних педагогічних ситуацій; турбота про здоров'я дитини. Тобто, О.Захаренко вказував на те, що без творчого вчителя не може іти мова про нову школу, про нове суспільство, і що робота вчителя є складною і несподіваною. Також педагог особливу увагу приділяв здоров'ю дитини, і це правильно, бо здоров'я дітей повинно стояти на першому місці у кожного вчителя. Через нинішнє навантаження на школярів, хотілося щоб вчитель на уроці хочаб на дві-три хвилини провів із учнями виховну бесіду, або рухливу гру, за для того щоб відволікти дітей на декілька хвилин від теми уроку, щоб вони змогли відпочити і засвоїти отриману інформацію, а потім знову чітко тримати увагу на розповіді вчителя.

Найбільшого значення О. Захаренко приділяв трудовому вихованню школярів. Оскільки трудова діяльність школярів, хоч і на території школи, але всеодно дає свої результати, тобто в дитині зароджуються постійні зусилля, розвивається мислення в плані того, як цю роботу виконати швидше, якісніше і безпечніше. А також виникають потреби, інтереси, пропозиції тощо. Також дана ідея педагогічного виховання О. Захаренка дає можливість працювати дітям в колективах, в яких обирають відповідального за організаційні моменти, відповідального за безпеку під час виконання роботи і т.д. Це дає дітям можливість більше пристосовуватися до основ життєдіяльності. А також, цей метод дає побачити дітям самих себе, у виконанні певної роботи, і вислухати поради товаришів, які працювали в колективі, тобто можливо десь потрібно на щось більше звернути увагу, чи зробити те чи інше інакше. Адже сила колективу заключається в порадах і допомозі. "Пам'ятайте, що праця не лише здружує клас, а й дає життєдайну силу!"[1, с 40-41]. Але головним завданням для роботи школи є не тільки виховання у праці, а й дотримання норм моральної культури і людських взаємин, і О. Захаренко наголошував на тому, щоб до мінімуму знизити прояви грубощів, та неповаги. Олександр Антонович намагався уникати заорганізованості, він намагався поєднати цікаве з корисним і мав на меті будівництво спорткомплексу, музею села, бо діти, вважає О. Захаренко ходять туди де їм цікаво.

Безцінним досвідом для педагогічних наук і для людства в цілому є поради О. Захаренка для вчителів, поради для старшокласників, і навіть заповіді синам до яких належать: Любіть Україну, Любіть своїх дітей, Поважайте батьків. "Запам'ятайте сини

мої! Людство протягом багатьох років виробило, спеціальні, на весь світ відомі, права людини. Не порушуй їх. Ніколи!” [1, с54-57]. Педагог під час роботи в школі, присвятив себе у поліпшенні умов навчання для учнів і створення для них цікавих заходів, для того щоб діти завжди були усміхненими, адже педагог вважає, що усмішка і радість зароджує у дітях інтерес до навчання і гарне засвоєння отриманого матеріалу. Це неймовірно талановита людина, і ми дякуємо йому за отриманий досвід.

Крім роботи в школі, Олександр Антонович був депутатом Ради СРСР і мав зустрічі з виборцями Ради, де брав участь у питаннях реформи шкільної освіти. Виступав на засіданнях конференцій, семінарів, а також був у складі наукової делегації, де відвідав США та Францію.

Ім'я Олександра Антоновича педагога-новатора, засновника авторської школи, депутата Ради СРСР знають не тільки на території України, але й в інших країнах. Після смерті педагога Сахнівська школа отримала статус “Авторська школа Олександра Антоновича”. Олександр Захаренко взяв до уваги творчі здобутки своїх попередників А. Макаренка, і В. Сухомлинського і має право називатися їх послідовником.

Отже, ми виявляємо наступні педагогічні ідеї О. Захаренка щодо мети виховання особистості: Зацікавленість дітей до навчання; Педагогічний колектив; Трудове виховання школярів; Дотримання норм моральної культури і людських взаємин; Створення культурно оздоровчих закладів. А також безцінні поради і заповіді О. Захаренка для вчителів та старшокласників.

Список використаної літератури

1. Академік із Сахнівки [Текст]: [збірка] / Томенко М. В. [та ін.]; під ред. проф. Кузьмінського А. І.; АПН України, Черкас. Нац. Ун-т імені Б.Хмельницького, 2008. – 438с.
2. *Захаренко О. А.* “Поспішаймо робити добро...”/О. А. Захаренко. – Черкаси: РВВ ЧОПОП, 2001. – 24с.
3. *Захаренко О. А.* Поради колезі, народження в новій школі над Россю / О. А. Захаренко. – Черкаси: Агрополіс, 2002.-93с.

Анастасія КУНИЦЬКА

ОРГАНІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ СЛОВАЧЧИНИ

Становлення і вдосконалення вищої освіти в Україні обумовлюється провідними тенденціями розвитку університетської освіти в світі. Досвід освітньої діяльності європейських університетів на основі автономії, специфічних форм взаємодії з державою, бізнесом і суспільством є актуальним для узагальнення найкращих зразків зарубіжного досвіду підготовки фахівців.

Ще з давніх часів Європа була центром науки, навчання, просвітництва. Саме Європейська освіта є прикладом організації навчально-виховного процесу для багатьох народів світу. І не зважаючи на те, що кожна з країн має власні погляди в цій галузі, європейська освіта є незаперечним взірцем та еталоном. Університети Великої Британії, Франції, Німеччини, Данії та інших європейських країн формують інтелектуальну еліту світу.

Нині країни Європи мають доволі розвинену систему вищої університетської освіти. Зокрема, в Словаччині діє 32 університети за різними освітніми напрямками. 16 з них, за даними електронного видання «Slovenská rektorská konferencia», увійшли в останній рейтинг SCImago Institutions Ranking.

Аналіз наукових праць показує, що питання розвитку та організації університетської освіти вивчали зарубіжні та вітчизняні вчені: Д. Белл, О. Дем'янчук, В. Заблотський, М. Кастельс, Р. Кралікова, К. Кугай, С. Малькова, О. Мещанінов, А. Ржевська, С. Савчук, Л. Семів, В. Спаська, Е. Тоффлер та ін.